

NAPREJ

Glasiló jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravišstvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst.,
Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42—, za pol leta
K 21—, za četrt leta K 10 50 za mesec K 3 50. Za Nemčijo celo leto K 46—,
za ostalo tujino in Ameriko K 54—.

Inserati: Enostopna petit vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglaš in po-
slano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Pregled zadnjega parlamentar- nega zasedanja.

Prebivalstvo je o razpravah državnega zbora je površno poučeno. Pomanjkanje prostora pri manjših listih, velike težave telefonskega prometa pri provincalnih listih z Dunajem, namenoma preziranje ljudske zbornice v primeri z gosposko, katere govore ljudstvu sovravno nemško meščansko dunajsko časopisje dobesedno prinaša na celih straneh, in ne nazadnje cenzura, ki striže poročila iz državnega zbora, vse to je vzrok, da javnost prav malo izve o dogodkih in razpravah državnega zbora. In vendar bi v povzdigi politične izobrazbe bilo jako važno, da bi se govori po besedilu ponatisnili in stenografični zapisniki razdeljevali med ljudstvo.

Ravno sedaj bi bilo natančno znanje razprav v avstrijskem državnem zboru važneje kakor kdaj. Ne govorim ministrov, katere c. kr. korespondenčni urad razširja z vestno natančnostjo, ti niso odločilni, temveč izvajanja zastopnikov narodov in razredov, ki se pritožujejo v državnem zboru in stavljajo zahteve. Treba je poslušati govore ali pa prebirati stenografične zapisnike, da dobimo sliko o stanju Avstrije v četrtem vojnem letu.

Ko je parlament dne 16. julija pričel zborovati, je imel za seboj že štiri mesece nezadovoljne nedelavnosti. Oziroma na demagoške potrebe nemško-nacionalnih strank, posebno ustanovitve okrožnega sodišča v Trutnovu ali odreditev okrožnih glavarstev na Češkem, je napotilo vlado gospoda Seidlerja, da ni sklical parlamenta. Šele strah pred učinki lakotnih krušnih racij in potreba ustavne dovolitve novih vojnih milijard so ga prisilile, da je sklical parlament. Pa tudi umikanje na Piavi in nastale »govorice« o južno-zahodni fronti so bile povod sklicanju in ki so tudi dale povod, da so napovedali nemški socialni demokratje o stvari debato; zaradi tega je pa vlada imela že prvotno namen, da pošlje parlament čimprej domov.

Polom prehrane v brezparlamentarnem času, protistana ratifikacija brest-litovske pogodbe, vojaški dogodki na fronti in v zaledju, oblastvena prekorčenja vseh vrst, ki so se pojavila ob daljši izločitvi parlamenta, so se izražali v tem, da parlament ni imel na mizi nič manj kot 35 nujnih vprašanj, ko se je pričela prva seja dne 16. julija. Morda bi bilo v enem oziru celo prav, ko bi se bila debata o teh vprašanjih pričela in prav, kolikor mogoče dolgo trajala. Pa prišel je padec Seidlerjev. Opozicijske stranke niso napravile gospodom veselja in so bile zadovoljne, da se je debata o vseh teh mnogobrojnih vprašanjih obenem vršila z razpravo o proračunskem provizoriju. Debata je bila ravnotako poučna kakor vprašanja.

Ta nujna vprašanja so se tikala, po skupinah urejena, naslednjih zadev: 1. **Mirovno vprašanje:** Dve vprašanji nemških socialnih demokratov, v katerih so se zahtevale obravnave z nemškim državnim vodstvom glede vojnih ciljev in glede protipostavnega ratificiranja mirovne pogodbe z Rusijo; enaka vprašanja so vložili Rusini, Slovenci, poljski socialni demokratje in češki klub.

2. **Prehranjevalno vprašanje:** Vprašanje nemških socialnih demokratov glede sedanje preskrbe s kruhom in nameravanega zvišanja cene moka in kruha; enaka vprašanja Čehov, Poljakov, Slovencev, Rusinov, nemških socialnih demokratov in krščanskih socialistov. — Vprašanja nemških socialnih demokratov radi prekega sode na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem, čeških socialnih demokratov glede krvavega nastopa vojaštva v Plzinju in Pardubicah.

3. **Utesnitve pravice svobođe:** Vprašanje Vsepoljakov glede odprave § 14. naredbe iz leta 1914., s katero so se odpravile vse politične pravice meščanov; Čehov glede prepovedi kongresa državnopravne stranke in glede oblastvene ustavitve glavnega organa Čehov, »Narodni Listy«, o kršenju imunitete poslancev, o postopanju uradnikov; Slovencev o na jugu uvedenih političnih preganjanjih potom civilnih in vojaških oblastnih; poljskih socialnih demokratov kakor tudi dunajskih svobodomiselcev glede postopanja cenzure in vprašanje Jugoslovancev glede nameravane aneksije Bosne po Ogrih in o združenju Dalmacije s Hrvatsko. Vprašanja o vojaških dogodkih na južno-zahodni fronti kakor tudi v za-

ledju so se izločila, in je zbornica obravnavala o njih v posebni seji.

Že naštetje predmetov, s katerimi so se pričela nujna vprašanja in potem debata, je pokazalo, kako važni in potrebni so bili. Debata je izzvenela kot prava obsodba celega sistema.

Iz italijanske socialistične stranke.

Italijanska socialistična stranka je ostala zvesta sebi in svojim načelom tudi v trenutku, ko je intervenirala Italija na strani entente. In to stališče zavzema stranka še danes strogo in dosledno kakor v memento onim brat-skim strankam, ki so pozabile tekom vojne na svoje poglavitne dolžnosti. V tej svoji doslednosti se ni dala ustrašiti po nobenih persekucijah, niti ne po bojnem navdušenju zapeljanih italijanskih množic. Vlada je plenila po socialističnem časopisju vse, kar ni bilo njej v prilog. Prepovedala je izdajo starih listov in revij. Zapirala je najboljše socialistične agitatorje in je šikanirala strankine voditelje z vsemogočimi hišnimi preiskavami. V italijanskih ječah se množi bolj in bolj število sodrugov, katerih neodpušni greh je to, da so delali za mir in proti vojni. Kolikor bolj je hitela vlada s persekucijami, toliko bolj energično je nastopala stranka proti vladi in proti vojnim hujšakcem. Toda vlada ni bila, poleg zapeljanih množic in meščanskega časopisja, edini sovražnik. Kakor marsikje drugje, se je polotil nekaterih oseb v vrstah socialistične inteligence dvom glede na strankino taktiko. Komodna politika sodelovanja z vlado je mikala nekatere člane, ki so hoteli urediti strankino taktiko v tem zmislu. Prišlo je do ostrih polemičnih razprav v časopisju in na strankinih zborovanjih in končno do ločitve. Stranka, t. j., vodstvo in ogromna večina članov so vztrajali v taktiki intranzigence, ki je poznala le eno sodelovanje: Sodelovanje z onimi evropskimi socialističnimi skupinami, ki so pristopile Zimmerwaldovcem. Ob porazu Italijanov na soški fronti je čakalo neustrašene sodruga italijanske novo iznenadenje. Napake italijanskih generalov so hoteli obesiti na rovaš italijanski socialistični stranki. Njo so dolžili poraza. V odgovor na tako neumno obrekovanje je izdala stranka izjavo, po kateri je vztrajalo vodstvo na prejšnji taktiki, v edini pametni socialistični, ki gre za to, da jemljejo kostanj iz žerjavice oni, ki ga je spravil v žerjavico. Nove persekucije, nove preiskave, nove obsodbe in novi odstopi nekaterih članov socialistične inteligence. Vse ni pomagalo nič. Ko so poslali ruski menjševiki pred kratkim tudi italijanski socialistični stranki svojo spomenico proti boljševikom in beračili za pomoč, je odgovorila italijanska socialistična stranka z resolucijo, ki izraža svoje globoke simpatije do boljševskega gibanja in želi tem junaškim borilcem proletariata največji uspeh. Obenem je stranka izjavila, da je dolžnost vseh socialističnih strank pomagati boljševikom do popolne zmage nad reakcijo.

Pred kratkim je prišlo v italijanski socialistični stranki do novih polemik glede stališča, ki naj ga zavzame stranka napram po vladi ustanovljenim komisijam, ki imajo nalogo pripravljati potrebno za čas in gospodarstvo po vojni. V te komisije je poklicala vlada tudi nekaj socialističnih poslancev. Večina poslancev ni hotela niti spregledati teh mest še preden se je stranka o tem izjavila. Drugi so izstopili, ko je stranka sklenila ponovno, da pristaši ne smejo sodelovati z vlado. Le znani »leader« italijanskih socialistov Filip Turati se noče odpovedati. Poslal je listu »Avanti« pismo, v katerem trdi, da ne odstopi, ker smatra, da je potrebno, da je prisoten v komisiji. »Avanti« je to pismo komentiral tako:

»Dejstvo, da smo zakasnili z objavo tega pisma sodruga Turatija, ni izpremenilo nič na stvari, razen tega, da se je povečalo število sodrugov, ki so demisionirali pri komisijah za ureditev razmer po vojni. Je že mogoče, da ostane Turati sam na mestu, na katero ga ni postavila stranka, marveč zaupanje Orlandoje vlade. Tako je politika sedanjega ministra razbila dvoime Treves-Turati. Ne vemo kaj je prisililo sodruga Turatija, da se je izneveril politiki in taktiki socialističnega parlamentarnega kluba. Naše mnenje je vsekakor, da se je Turati zaprl v svoj politični aristokratizem in, zvest svojemu prepričanju, da mora voditi mase le nekaj dobrih pastirjev, ni razumel še dodobra, kaj se godi v vrstah proletariata. Neče ali pa ne more razumeti, da se politike ne dela s

kompromisi z vlado, marveč z ljudsko zavestjo. Drugi, ki so bili vedno edini s Turatijem, so to razumeli in razumeli so obenem, da se več dan za dnem prepad med njim in devetimi desetinkami strankinih pristašev.

Za stranko gre tu. Preti nevarnost, da izgubi svoje-ga najboljšega teoretika in govornika. Vendar se ne vda niti njemu. Doba kompromisov je minila. Le želeli bi bilo, da bi druge socialistične stranke jemale italijanske socialiste za zgled in spoznale enkrat za vselej, da se dvema gospodoma ne more streči. Kdor hoče služiti proletariatu, naj mu služi popolnoma in vdano in naj bo pripravljen žrtvovati še sebe v korist veliki socialistični ideji.

Narod, narodnost in ljudstvo.

(Karl Kautsky.)

3. Narod.

Med narodnostjo in narodom ljudje navadno ne delajo razlike. Toda večinoma razumemo pod pojmom naroda nekaj drugega, kakor jezikovno skupnost, ki smo jo zadnjič preiskali. Ako govorimo o francoskem narodu, ki ga imenujemo »veliki narod«, ne mislimo pri tem na one, ki smatrajo francoščino za svoj materni jezik, tudi ne na Švicarje in Belgijce, ki govorijo francosko, temveč le na člane francoske državne zveze.

Ne bo nam hodilo na robe, ako bomo rabili pojem naroda v tem zmislu. Od pojma narodnosti je ta potem povsem različen. Moreta se sicer oba pojma kriti, ni pa treba, da bi se. Le redkokdaj postaneta identična. Goto-vo je narodna država, v kateri živi le ena narodnost, naj-popolnejša oblika moderne demokratične države; pa tudi ako sestoji država izključno le iz prebivalcev iste narodnosti, ni treba, da bi obsegala celo narodnost. Omenili smo že francoski narod, ki ne obsega francoske Švicarje in Belgijce. Izven območja holandskega naroda živijo belgijski Flamci; izven Švedske najdemo Švede na Finskem, ne kot izseljence, temveč kot stalne prebivalce za-okroženih krajev itd.

Narodnost ohranjujejo čustva, ki imajo svoje kore-temveč tudi po svojem bistvu povsod tam, kjer se ne strneta v en pojem. Narodnost je brezoblična masa, narod pa je trden organizem, v katerem ima vsak član svoj določeni prostor. Meje narodnosti so nedoločne, čas-h zelo dvomljive, meje naroda so natančno in jasno začrtane. Meje narodnosti se neprestano spreminjajo, zdaj napredujejo, zdaj zopet nazadujejo; vse to se vrši komaj vidno in navadno povsem mirno. Meje naroda so trdne, stano-vitne, čisto se cela stoletja ne spremenijo, ako pa se spre-mene, je to navadno posledica strašne katastrofe, vojne ali propada državnega organizma.

Narodnost shranjujejo čustva, ki imajo svoje kore-nine v daljnem praveku, ko so se dovršile jezikovne razlike: Čustva, ki so starejša od zgodovine, čeravno vpliva ta bistveno na njih moč in značaj.

Narod ohranjuje sila, državna sila. Tudi v narodu se razvijajo ohranjujoča čustva, toda ta niso nastala ob rojstvu naroda, temveč zrastejo šele z njegovo zgodovi-no. Ni treba, da bi navdajala vse člane naroda, omejuje se le na one razrede naroda, ki praktično posegajo v na-rodovo usodo.

Kakor narodnostno čustvo tudi narodno čustvo ne za-živi v notranjem življenju naroda, temveč le tam, kjer pride lastna narodnost ali narod v stik s kako drugo na-rodnostjo ali narodom. Posebno stiki, ki vnamajo medse-bojno sovraštvo, zelo močno krepijo taka čustva. In če obvlada čustvo odtujenosti, nezaupanja, slednjič celo so-vraštvo samo od sebe vsakega, ki ima opraviti z ljudmi kakega drugega jezika, s katerim se ne more razumeti in zadene pri tem ob nesporazumljenju, težkoče in škodo; če obvlada to čustvo priprostega moža, ki nima prilike, da bi se naučil tujih jezikov, in ki ga o razmerah pri tu-jih narodih ni nikdo poučil: potem obvlada čut nezaupa-nja, da, sovraštva proti tujim narodom pač najbolj go-spodujejo razrede tega ali onega naroda, ki zastopajo narod nasproti inozemstvu, razrede, kojih moč je tem večja, čim večja je sila naroda nasproti drugim narodom. Položaj delavskih razmer je kaj malo odvisen od raz-merja teh sil. In kjer so politično brezpravni, tudi pri veliki politiki ne morejo sodelovati. Celot vojne, ki jih vodi plačano vojaštvo, le prav malo vplivajo na čustvovanje

nižjih razredov naroda nasproti drugim narodom. Narodni čut se omejuje tu na gospodujoče razrede, ki jim zato prav pogosto primanjkuje narodnostnega čuta. Še začetkom 19. stoletja je bilo mnogo ruskih plemenitav, ki so razumeli le francoski jezik in ki jim ni bilo nič do ruskega jezika. Vendar ima narodni čut tendenco, prepeljati tekom zgodovinskega razvoja vse razrede. To povzročajo predvsem sovražne invazije, ki opustošijo deželo, splošna brambna dolžnost, ki zapleta vse ljudske razrede v vojno proti drugim narodom, posebno pa intenzivno zasledovanje zunanje politike od strani nižjih razredov, pri razviti demokraciji, ki jo obvladajo močna nacionalna čustva v časih revolucijskih gibanj sorodnikov, ki jih ogroža zunanja vojna.

V takih slučajih more biti narodno čustvo močnejše od narodnostnega. Tako je faktično v zapadni Evropi. Najboljši dokaz za to se nam Alzačani, ki jim je bil še leta 1871. francoski narod, h kateremu so pripadali, dražji kot pa njihova nemška narodnost.

Drugače je v vzhodni Evropi, vsaj v njenih velikih narodnostnih državah. Te so v svojem današnjem obsegu še premlade, in nižji razredi so bili pri državnem ustroju še premalo udeleženi, da bi se tam mogel roditi močni narodni čut, ki bi izpodrival narodnostnega. Z moderno demokracijo je vzplapolal tam narodnostni čut kar najbolj mogoče in je zamoril čisto celo pri gospodujočih razredih začetke narodnega čuta.

Tako pač lahko govorimo o belgijskem narodu, kljub razlikam med Valoni in Flamci, ne moremo pa govoriti o avstrijskem narodu.

Ta razlika med zapadom in vzhodom je zadala tudi proletarski Internacionali gotov udarec. V zapadni Evropi se je rodila Internacionala, in zato je bila seve organizirana v narodnem, in ne toliko v narodnostnem zmislu. Belgijci so nastopili v Internacionali kot Belgijci, ni jim prišlo na misel, da bi tvorili v njej valonsko in flamsko sekcijo. Švicarji so nastopili kot Švicarji, brez ozira na to so govorili — li nemško, francosko in italijansko. K nemški delegaciji so spadali le prebivalci Nemčije, ne pa tudi avstrijski Nemci.

Avstrijska in ruska delegacija je razpadala že v drugi Internacionali vedno bolj v posebne sekcije, in vsaka sekcija je zastopala gotovo narodnost.

Internacionala je postajala v vzhodni Evropi vedno bolj zveza narodnosti, dočim se je v zapadni Evropi uveljavila zveza narodov.

To žal ni najhujši udarec, ki je zadel Internacionalo. Toda jasno priča, kako zelo je treba razločevati med narodnostjo in narodom.

Glas o jugoslovanskem vprašanju.

Za nas je prav važno, kako sodijo o jugoslovanskem problemu naši sosede. Danes priobčujemo članek sodruge »Alfa«, ki je priobčil v »Laboratoru« dne 6. t. m. povsem objektivni in naklonjen članek. Sveda mu cenzura ni popolnoma prizanesla, marveč ga je pokvarila ali po svoje popravila na štirih mestih. Članek pozdravlja nameravano jugoslovansko socialistično konferenco v Zagrebu in pravi:

»Izvrševalni odbor jugoslovanske socialistične stranke v Ljubljani namerava sklicati konferenco socialističnih strank, ki naj se vrši v kratkem v Zagrebu. Konferenca, zamišljena od sodruga Bukšega iz Zagreba, bo imela rešiti dve nalogi: 1. zbuditi živahnost odnosa med strankami in 2. poediniti taktiko in stališče teh strank z ozirom na sedanje jugoslovansko gibanje za ustanovitev samostojne in demokratične jugoslovanske državne skupine. Nedvomno je taka konferenca neobhodno potrebna. Jugoslovanske socialistične stranke imajo dolžnost, da dajo jugoslovanskemu proletarijatu zgled složnega nastopa, in zamislijo solidno podlago glede skupnega nastopa z ozirom na probleme, ki jih stranke ne morejo in ne smejo puščati izpred oči. To ne bo težko, ako pomislimo, da se vse jugoslovanske socialistične stranke trdno oklepajo načela mednarodnega proletarijata; malenkostne razlike v stališčih napram zgoraj omenjenemu jugoslovanskemu gibanju, so izključno le postranskega značaja.

Jugoslovanski narodi, ali, ako hočete, južni Slovani preživljajo v sedanji splošni krizi še posebno krizo, ki je zanje lahko usodna. Slovincem preti od ene strani pangermanizem, od druge pa italijanski imperializem v slučaju, da zmaga ententa. Teritorialne zahteve Italije so preračunjene na nič manj kot 9970 km² ozemlja (brez Dalmacije), z nad en milijon prebivalstva, med katerimi je 800.000 Jugoslovancev, in med temi 500.000 Slovencev. Za narod, ki šteje 1.500.000 ljudi, je to pač malo preveč! Jugoslovani so razdeljeni že sedaj na osem političnih in upravnih ozemelj. Razen tega se dele v štiri nacionalne dele. In kot bi to še ne zadostovalo, prihaja v poštev še verska delitev. Novih delitev ali celo izločitev kakega dela jugoslovanskega ozemlja iz narodnostnega ozemlja bi Jugoslovani ne mogli prenesti. Proti Jugoslovanom ni naperjen pri vsem tem le nemški in italijanski, ampak tudi še ogrski imperializem, ki stremi za tem, da si podjarmi Bosno in Hercegovino in ju za vedno podvrže ogrskemu kapitalizmu. Imperializem velikih narodov izkorišča male narode kot kolonizatorični material. Kdor čita jedilni list italijanskega imperializ-

ma in opazuje, kako ravna na Ogrskem z nemadžarskimi narodi ali pa v Avstriji z nemškimi narodi, tega mine vsako navdušenje za principe človekoljubja, svobode in samoodločbe, ki jih razglašajo državniki teh držav. Vse nade jugoslovanskih narodov so zato uresničljive le v sporazumnem miru na podlagi samoodločbe narodov in v lastnih silah. Zahtevo po lastni neodvisni in demokratični državi so izrekle liberalne in klerikalne stranke v maju leta 1917., v takozvani majski deklaraciji. Jugoslovanski socialisti so že davno pred rusko revolucijo povedali svoje stališče glede rešitve jugoslovanskega vprašanja. Že leta 1909. se je vršila v Ljubljani konferenca jugoslovanskih socialističnih strank, ki so se je udeležili tudi italijanski, nemški in češki sodruzi. Resoluciji, ki jih je sklenila omenjena ljubljanska konferenca, bota tvorili podlago tudi razpravam in razgovorom na bodoči konferenci jugoslovanskih socialističnih strank. Jugoslovanski socialisti so bili torej prvi, ki so proklamirali odkrito in javno potrebo zedinjenja jugoslovanskih narodov, ne da bi se ozirali na politične meje in na državna prava; proklamirali so potrebo zedinjenja v državno skupino, neodvisno v demokratični zvezi narodov. V dosegu tega cilja je potrebno sodelovanje vseh socialističnih strank in sporazumen mir med narodi na podlagi samoodločbe narodov. Potrebna je zato proletarska Internacionala, ker le ta more dati varno podlago za sporazumen mir med narodi. Ako se bo pečala konferenca z vsemi temi problemi, bo rešila nad vse važno nalogo in bo izdatno koristila ne le ideji jugoslovanskega zedinjenja, ampak tudi realnim potrebam proletarijata.

Naravno je mogoče jugoslovansko vprašanje rešiti le na temelju sporazumnega mira med narodi na podlagi samoodločbe narodov. Treba je, da smo v tem pogledu edini z vsemi jugoslovanskimi socialističnimi strankami, s hrvaško kakor s srbsko in bosensko; potrebno je to posebno zato, ker bomo ustvarili tako enoten socialistični blok proti vsem zunanjim in notranjim nasprotnikom. Delo, ki ga bo imela rešiti jugoslovanska socialna demokracija kot del splošne Internacionalne bo vsled skupnega nastopa lažje in bolj uspešno. Ako dosežemo to, ne bo več govora o slabotnem jugoslovanskem socializmu. Prihodnjo konferenco vseh jugoslovanskih socialističnih strank v Zagrebu pa toplo pozdravljamo že danes.

Vojna poročila.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 8. avgusta. Uradno se razglašajo: Na italijanski fronti nobenih posebnih dogodkov. V Albaniji je naša zračna flota napadla postajo italijanskih letalcev vzhodno Valone. Velik požar in gost dim sta bila dokaz, da so noše bombe dobro zadele.

Bitka na zapadu.

Berlin, 8. avgusta. (Uradno.) Armadna skupina kraljeviča Ruprechta: Na obeh straneh Lyse smo odbili angleške napade. Severno Somme je sovražnik v ljutih protisunkih napadel našo novo črto ob obeh straneh ceste Bray = Corbie. Vsi napadi so ostali brez uspeha. Po noči živahni topovski in poizvedovalni boji. Zapadno Montdidierja se je izjalovil francoski napad. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča: Med Soissonom in Reimsom od časa do časa artiljerijski agenji. Manjši infanterijski spopadi ob Aisni in severno Remsa. — Armadna skupina vojevode Albrehta: V Vogezih smo izvršili uspešen sunek v sovražno bojno črto.

Berlin, 8. avgusta zvečer. Med Ancri in Avro so Angleži napadli z močnimi silami. Sovražnik je videl v naše pozicije.

Italijani napadli našo bolniško ladjo.

Dunaj, 8. avgusta. Uradno se razglašajo: Včeraj dopoldne so italijanski letalci z bombami napadli bolniško ladjo »Baron Call«, ki je križarila pred albanskim pristaniščem Drač. Trinajst bomb je padlo v neposredni bližini ladje; k sreči pa ladje niso zadele. Ko je omenjena bolniška ladja popoldne s 1000 bolniki na krovu plula proti severu, jo je blizu Dulcinja napadel sovražen podmorski čoln ter sprožil na njo tri torpede. En torpedo je zadel ladjo, pa ni eksplodiral. Proti temu kršenju mednarodnega prava je Avstro-Ogrska odločno protestirala.

Angleška ladja »Justitia« potopljena

Berlin, 8. avgusta. (Uradno.) Nek naš podvodni čoln pod poveljstvom kapitana Schraderja je ob severnem irskem obrežju s torpedo močno poškodoval veliki angleški parnik »Justitia« (32.120 ton). »Justitia«, ki je bila zavarovana z 18 torpedovkami, se je čez nekaj ur potopila. Isti podmorski čoln je potopil pozneje še dva večja parnika (eden za 18.000 ton) na zapadni angleški obali.

Nemci v defenzivi.

Zeneva, 8. avgusta. Pariški »Temps« poroča, da se Nemci na celi fronti zopet ustavljajo in da zavezniško vrhovno poveljstvo še nikakor ne smatra, da bi bili Nemci pregnani iz defenzivne pozicije. Sedaj vodijo zopet elitne čete na fronto in imajo tudi mnogo težkih topov najnovejše konstrukcije, med njimi več dalekostrelnih topov, kakor so jih doslej rabili le za obstreljevanje Pariza.

Angleško-francoska ofenziva pri Amiensu.

London, 8. avgusta. (Reuter.) General Haig poroča, da sta angleška četita in francoska prva armada na široki fronti vzhodno Amiensa danes zjutraj pričeli ofenzivo. Ofenziva se ugodno razvija.

Vesti iz Rusije.

Čeho-Slovaki proti sovjetski vladi. Iz Stockholma se brzojavno poroča: Čeho-Slovaki, ki polagoma prodirajo proti zapadu in osvajajo mesto za mestom, odpravljajo sovjete in razpuščajo rdeče gande, so se smatrali sedaj, ko so dobili japonska ojačenja, za močne dovolj, da so poslali ultimatum sovjetski vladi. Žugajo ji, da bodo Rusijo obkolili in izstradali, če bi leta poskušala vdreti v Ural ter zopet vpostaviti razpuščene sovjete.

Pohod angleških čet. Iz Moskve se holandskim listom poroča, da so angleške čete, prodirajoč od Belega morja proti jugu, zavzele ne le mesto Onega, temveč ob južnejšem toku reke Onega tudi mesto Čekujevka.

Entente priprave v Vladivostoku. Berlin, 8. avgusta. V Vladivostoku so zgradili v bližini pristanišča velik vojni lazaret, ki 3000 postelj. Moštvo sanitetnega oddelka in zdravniki so Amerikanci in jih plačuje Amerika. Zadnji ameriški transport je pripeljal tudi veliko množino zdravil. Pa tudi Japonci grade pridno bolniške barake za japonske vojake. Minuli teden je dospelo v Vladivostok 65 ameriških lokomotiv.

Ameriška intervencija v Rusiji. Pariškim listom se javlja iz Washingtona, da odpošljejo Združene države po eden armadni zbor v Sibirijo in na mormansko obrežje.

Aretacija francoskega žurnalista. Ruski dopisnik pariškega lista »Temps«, Naudeau, je bil v Moskvi aretovan.

Politični pregled.

= Reforma ustave. V parlamentarnih krogih kroži vest, da je ministrski predsednik baron Hussarek češke parlamentarce obvestil, o načrtu za ustavno reformo, katerega sta sestavila član gosposke zbornice profesor Lamach in poslanec dr. Redlich.

= Vladni ukrepi proti cirkulaciji bankovcev. Finančno ministrstvo je sedaj storilo korake, da se po možnosti omeji cirkulacija bankovcev, oziroma da se bankovce, ki se večinoma nabirajo v poljedelskih krogih, napelje v poštno hranilnico ali v hranilnice in posojilnice po deželi, kjer bi se primerno obrestovali.

= Narodni svet se bo ustanovil v Ljubljani v dneh 16. in 17. avgusta t. l. Ob tej priliki bo zbran polnoštevilno državnozbornski Jugoslovanski klub, predsedstvo Češkega Svaza z mnogimi drugimi češkimi poslanci in odličnjaki, češki Narodni svet, več poljskih poslancev, znanstvenikov in umetnikov, potem pa sveda Srbi in Hrvatje. Tretji dan, 18. avgusta, se bo odprla v St. Janžu na Dolenjskem spominska plošča umrlemu dr. Iv. E. Kreku. Plošča je delo slovenskega umetnika Lojzeta Dolinarja in predstavlja Krekovo glavo v reliefu. Slavnosti se bodo udeležili slovanski gostje, ki bodo tiste dni zbrani v Ljubljani.

= Iz Slovenske ljudske stranke. Dosedanji načelnik Slovenske ljudske stranke, prelat Andrej Kalan, ki je v terek bil izvoljen za predsednika Katoliškega tiskovnega društva, je načelstvo stranke odložil, ker smatra mesti načelnika stranke ter predsednika Katoliškega tiskovnega društva za nezdružljivi. Načelniške posle Slovenske ljudske stranke bo do prihodnjega zbora zaupnikov vodil podnačelnik državni poslanec dr. Lovro Pogačnik.

= Zvišanje blagovnih tarifov. S 1. septembrom se bodo na avstrijskih in ogrskih železnicah zvišali blagovni tarifi za 70 odstotkov, kar bo dalo znesek 500 milijonov kron.

= Baron Hussarek v Budimpešti. Ministrski predsednik baron Hussarek je predvčerajšnjim dospel v Budimpešto. Obiskal je ogrskega ministrskega predsednika dr. Wekerleja, oglašil se je nato v parlamentu, kjer je imel zaupno posvetovanje z grofom Štefanom Tiszom, ter je končno konferiral tudi z ministrom za ljudsko prehrano, princem Windischgrätzom, o skupnih vprašanjih prehrane.

— **Iz ogrskega državnega zbora.** V ogrski poslanski zbornici je predvčerajšnjim poslanec Fenyer interpeliral zaradi nadležnih tujcev (vojnih beguncev) na Ogrskem, zaradi tihotapstva z živili, navijanja cen, pomanjkanja stanovanj in živil ter zaradi zemljiško posestne politike. Vprašal je nadalje ministra za ljudsko prehrano, kakšno nadzorstvo obstoja za to, da žito, ki ga Ogrska dobavi za fronto, ne pride v kake druge roke. Končno je zahteval jamstva, da se itak že nizka osebna kvota žita tekom leta ne zniža.

— **Nemške kontribucije v Belgiji.** V angleški poslanski zbornici je lord Robert Cecil na neko vprašanje izjavil, da mu sicer ni natančno znano, koliko davika so Nemci naložili Belgijcem, ve pa, da so odrli Belgijce za najmanj 93 milijonov funtov šterlingov. Ta svota se bo pri določitvi odškodnine upoštevala.

— **Za sporazumen mir.** O Lansdownovem stremilju za sporazumen mir pišejo londonjske »Daily News«: Lansdownovo stremiljenje za dosego sporazumnega miru si pridobiva vedno več prijateljev. General Smuts na eni; državni tajnik dr. von Kühlmann na drugi strani sta na enak način odkločila možnost odločitve z orožjem. Končno se morajo vendar pričeti pogajanja. Temelj ententnih pogojev pa mora biti jasna ponudba gospodarskega miru za slučaj, da Nemčija sprejme pravične pogoje.

— **Izvoz iz Holandske.** Amsterdamski »Algemeen Handelsblad« javlja, da je holandska vlada dovolila izvoz 200.000 zabojev kondenziranega mleka po 25 kilogramov in sicer 140.000 zabojev v Anglijo, 60.000 zabojev pa v Nemčijo.

— **Pašić v Rimu.** Milanski »Secolo« poroča, da je srbski ministrski predsednik Pašić dopel v Nico, kjer se bo delj časa mudil. Na svojem potovanju skozi Italijo je Pašić v Rimu obiskal vnanjega ministra Sonnina, s katerim je obravnaval o jugoslovanskem vprašanju. »E-boca« javlja, da se pripisuje obisku velik pomen. Tudi italijanski ministrski svet se bo o zadevi posvetoval.

— **Nov način podvodne vojne.** Mornariški poročevalec londonskih »Times« objavlja razkritja o delovanju pasti za podvodne čolne, tako imenovanih »Q-čolnov«. Prva taka ladja je bila »Baralong«, ki je dne 19. avgusta 1915 potopila nek podvodni čoln. Poročevalec zagovarja to metodo bojevanja ter navaja nekaj primerov, od katerih je naslednji jako značilen. Nekega dne je nemški podvodni čoln ustavil tako ladjo, ki je bila videti kot navadna trgovska ladja. Posadka se je spustila v čolne in se je odpeljala od ladje. Samo neka žena z otrokom v naročju je ostala na krovu ladje in kakor brez uma letala sem in tja. Ko je prispel vodvodni čoln do ladje, je vrgla žena otroka v odprino na vrhu podvodnega čolna. »Otrok« se je razpočil, ker je bila bomba, ter je potopil podvodni čoln. Pozneje je bila ta »žena« odlikovana z redom kraljice Viktorije.

— **Kazni za francoske generale.** Vслед povelja francoskega ministrskega predsednika Clemenceauja je uveljavil vojni minister sodno preiskavo proti generalom, ki so izgubili letošnjo pomlad bitko na visoki planoti Chemin des dames v Champagni. Politiki in parlamentarci zahtevajo, naj se generali kaznujejo s smrtjo, ker je vsled njihove krivde brez potreb na tisoče ljudi izgubilo življenje.

— **Konferenca ententnih socialistov v Kopenhagenu.** Glasom »Ekstrablada« so v teku trajna prizadevanja za sklicanje konference v Kopenhagen, ki naj se je udeležijo francoski, angleški in belgijski socialisti. Na to konferenco vabijo ententne socialiste danski socialni demokratje. Thomas je izjavil, da so Francozi pripravljeni udeležiti se konference. Belgijci pa si še niso na jasnem glede udeležitve in zavzemajo bolj odklanjajoče stališče napram konferenci v Kopenhagenu.

— **Mir, ki ga pričakuje svet.** »Homme Libre« piše: Lloyd George si je svesti, da Nemci nimajo pojma in tudi ne razumevanja, kako zelo trpi svet vsled vojne, zato tudi ne morejo razumeti, kakšno pravico imajo ljudje do popolnega reda in obnove svetovnega miru. Lloyd George ve, da bodoči mir ne more biti niti angleški, niti francoski, niti ameriški, in ravno tako tudi nemški ne, ker pričakuje svet mir brez nacionalnih dodatkov, končoveljaven mir, ki bo veljal za ves svet.

Dnevne vesti.

— **Promet s sadjem.** V državnem zakoniku razglasila naredba urada za ljudsko prehrano znižuje najnižjo količino za pošiljatelj jabolk, hrušek in češpelj, za katero je treba prevoznega dovoljenja, od 50 do 20 kilogramov. Od 1. oktobra t. l. dalje bo treba za vsako pošiljatelj navedenih vrst sadja prevoznega dovoljenja, ne glede na težo pošiljatelj.

— **Splošno zvišanje premogovnih cen.** Cela vrsta avstrijskih in nemških premogokopnih družb je zvišala za več ali manj premogovne cene. Bilo je res zanimivo zasledovati, kako je

sledila v zvišanju cen družba za družbo. In to se je zgodilo pri najvažnejših premogokopnih sindikatih. Razen tega bodo zvišali pričeni s 1. septembrom tudi tarife za premogovni prevoz, in sicer za 40 odstotkov, kar bo še bolj podražilo premog. Manj premoga, pa zato dražji.

— **Zvišanje poštnih, brzojavnih in telefonskih pristojbin.** Kakor znano, se zvišajo s 1. septembrom poštna, brzojavna in telefonska pristojbina. Kakor so sedaj preračunali, bo prinašalo novo zvišanje teh pristojbin državi letno 63 milijonov kron. Glavna zvišanja so naslednja. Pristojbina za navadna pisma bo znašala 20 vin., za dopisnice 10 vin., za tiskovine v prometu z Nemčijo, Ogrsko in Bosno do 50 gramov 5 vin., za 100 gramov 11 vin., za vsakih nadaljnjih 50 gramov 3 vin. več. Za vrednostna pisma bo znašala pristojbina za vsakih 300 K 10 vin. za poštna nakaznice do 50 kron 25 vin., za vsakih nadaljnjih 50 kron 5 vin. več. Zaboje je treba oddajati odslej frankirane; do 5 kilogramov znaša pristojbina 100 vinarjev, do 10 kilogramov 220 vin., do 15 kilogramov 320 vin., do 20 kilogramov 420 vin. Brzojavna pristojbina: Razen doslej veljavnih tarifnih pristojbin še znesek 20 vin.

— **Dopusti vojakom-ujetnikom.** Na odlok armadnega višjega poveljstva št. 131.113 se določa, da se zviša sedaj veljavna dopustna doba od štirih tednov na osem tednov. Onim ujetnikom, ki prebivajo v po vojski prizadetih krajih, pritiče pa 12tedenski dopust, da se jim omogoči obnoviti prejšnje svoje gospodarske razmere. K tem krajem spadajo tudi glavarstvo Sežana, Tržič, Gradšče, Gorica, Tolmin, Trbiž, Smohor in Koče. Ako kdo vojakov, ki prebiva v teh krajih, ne bi dobil 12tedenskega dopusta, naj to javi takoj, ko pride domov, glavarstvu, sklicujoč se na gori omenjeni odlok. Vsi oni vojak pa, ki pred odhodom na fronto, iz kojega si bodi razloga niso dobili 8, oziroma 12tedenskega dopusta, morajo dobiti ta dopust s fronte, in sicer povodom prvega dopusta s fronte. Vsi oni naj torej, ko bodo prišli na prvi dopust s fronte, javijo svojim poveljnikom, da so dobili premalo dopusta.

— **Zbiranje perila.** Prejeli smo: Glavna zbiralnica perila v Ljubljani za čefe, ki se vračajo iz ujetništva, v Ljubljani vliudno naznanja prebivalstvu kronovine Kranjske, da zaključuje zbiranje perila. Na Kranjskem se je doslej nabralo 870 moških srajc, 826 moških spodnjih hlač ter 9245 K 84 vin. daril v denariju; in sicer: v Ljubljani 360 srajc, 250 hlač in 3579 K 60 vin.; v Kamniku je štacijsko poveljstvo nabralo 52 srajc, 47 hlač in 526 K 40 vin.; posebno zadovoljiv je uspeh v postojnskem okraju, ki je Glavni zbiralnici v Ljubljani poslal 82 srajc, 60 hlač in 1466 K 90 vin. Razen tega se je pri zbiralnici iz vse kronovine nabralo dokaj rjuh, otirač, robcev, nogavic, kontenine i. sl. Kakor je videti, je uspeh zbiranja na Kranjskem za prebivalstvo, ki je že v prvih letih vojne darovalo mnogo perila, zelo časten, zlasti če se upošteva, da spričo občnih težav samo s perilom ni več posebno založeno. Ker se dotok daril še ni docela ustavil, bo o končnem rezultatu mogoče poročati šele tedaj, ko bo zbiranje faktično končano, torej šele tekom tega meseca. Glavni zbiralnici ni samo dolžnost, ampak tudi srčna potreba, izraziti v ime vojakov, ki se vračajo iz vojnega ujetništva, iskreno zahvalo darovalcem in darovalkam civilnega in vojaškega stanu za veliko njihovo požrtvovalnost in darežljivost. Glavna zbiralnica se prav tako iskreno zahvaljuje tudi krajevnim odborom, ki so pri nabiranju sodelovali tako uspešno, zlasti pa še slavnemu časopisu za izdatno radovoljno pomoč. O korporacijah in posamnikih, ki so se prav posebno potrudili na korist zbiranja in dosegli posebne uspehe, bo Glavna zbiralnica, kakor ji velevala dolžnost, poročala na višja mesta, istotako o pohvalnem sodelovanju žandarmerijskih postaj, še enkrat: Srčna hvala vsem in vsakomur!

— Po 20. avgustu t. l. preidejo agende in zaloge Glavne zbiralnice, v kolikor dotlej še ne bi bile odposlane Vojnoskrbstvenemu uradu na Dunaju, Berggasse 22, na vojaško štacijsko poveljstvo v Ljubljani, Dunajska cesta 29, drugo nadstropje. — V Ljubljani, dne 5. avgusta 1918. — Aleksander Mörk von Mörkenstein, Obstlt., poveljnik prijavilnice za ženske pomožne moči pri Soški armadi, Ljubljana, »Narodni dom«.

— **Pogorel je dvojni kozolec posestniku Puklerju** v Poljanah pri St. Vidu nad Ljubljano včeraj popoldne. Zgorelo je mnogo mrve, slame in nekaj žita. Velika nevarnost je bila za sosedna poslopja. K sreči ni bilo veta. Gasilo je šentviško gasilno društvo in vojaštvo z veliko požrtvovalnostjo. Kako je nastal ogenj, ni znano.

— **»Jugoslovane«,** ki ga je policija ustavila in bi moral iziti dne 10. avgusta, je deželna vlada na priporočilo policije vnovič prepovedala.

— **Reparski napad.** Posesnikov sin Anton Majcen iz Trate je te dni dobil kratek dopust, da obišče svoje starše. Ko je proti 1. uri zjutraj prišel domov, je zapazil na dvorišču dva tuja moža, ki sta na vprašanje, kaj iščeta, zbežala. Majcen je tekel za njima. Naenkrat se je eden neznanec obrnil in ustrelil Majcena pod levo koleno. Oba moža sta nato skočila na Majcena, ga vrgla na tla, mu zvezala roke in noge in ga, potem ko sta mu vzela denarnico z 18 K, žepni nož in nekaj tobaka, pustila ležati na tleh. Našla ga je drugo jutro skoro nezavestnega njegova mati, ki je hotela iti v Škofjo Loko.

— **V Borovljah pri Celovcu** se je obesil dne 3. t. m. brivec Grössly v svojem stanovanju. Malo dni prej je zaprl svojo brivnico in od tistega dne ga ni bilo več videti. Vrat v stanovanje so morali odpreti s silo.

— **Kako spoštujejo delavce.** V Celovcu se je včeraj teden smrtno ponesrečil železničar Baudiš in za poškodbami umrl. Postal je žrtev svojega poklica. V soboto pa so položili njegovo truplo v površno skupaj zbito krsto in jo odpeljali v mrtvašnico. Delavci, ki so šli za pogrebom so se naravnost zgražali nad to nesramnostjo in vsak človekoljuben čut žaleče ravnanje od strani pogrebnega zavoda. To je plačilo za njegovo delo, ki ga je plačal Baudiš s smrtjo.

— **Delavski dan alpskih dežel.** Dne 18. t. m. se vrši v Zell am See skupščina deželnih organizacij soc. demokratov iz alpskih dežel. Te skupščine se bodo udeležili zastopniki Nižje Avstrije, Gorenje Avstrije, Salzburške, Štajerske, Tirolske in Koroške. Predmet posvetovanja bodo zadeve, ki se tičejo gospodarskih, narodnih in državnih vprašanj.

— **Zvišana kazen.** Poročali smo svojčas, da je vojaška komisija pod vodstvom vpokojenega davčnega uradnika Kahlerja rekvirirala krompir v pohorski občini Osel na Štajerskem. Komisija je postopala zelo strogo, kmetom so odvzeli celo semenski krompir. Vojaki pa so na svojo pest »rekvirirali« tudi jalec in suho sadje. Domači župan Ačko se je uprl takemu postopanju, a so ga vojak nagnali z revolverjem. Ačko se je napil in zvečer v spremstvu svojega pastirja Borkota napadel spečo komisijo, ki je prenočevala v njegovem hramu. Kahler je dobil tri lahke telesne poškodbe. Zato je bil Ačko od mariborskega okrožnega sodišča obsojen na osem mesecev težke ječe in 500 kron boleštnine, Borko pa na tri mesece. Vsled vzklica državnega pravičnosti je višje deželno sodišče v Gradcu zvišalo kazen Ačku na 15 mesecev, Ferdinandu Borku pa na šest mesecev ječe.

— **Drznega roparja** v osebi četovodje Steinhoferja pri strelskem polku št. 1 v Gradcu so zaprli. Imenovani je ropal z neverjetno drznostjo po kolodvorih v Špifeldu, Fehringu, Studencih in drugod ljudem, kar so si s težavo v nahrbtnikih spravili živeža s kmetov. Izdajal se je kot uradna oseba. Pri tem roparskem poslu je zaslužil baje lepe tisočake.

— **Okrevalnico** za deco nameravajo napraviti blizu Ptujia »Reichsbund« nemških železničarjev, in sicer za svoje člane. V ta namen je kupil obsežno zemljišče s poslopji vred, obsegajoče 40.000 štirjaških metrov.

— **Nižje realno gimnazijo** otvorijo v prihodnjem šolskem letu v Bakru v hrvaškem Primorju.

— **Justifikacije vojakov.** »Arbeiter Zeitung« priobčuje ukaz vojaškega poveljništva 1077 z dne 29. julija 1918, ki vsebuje sporočilo z ozirom na odredbo IV. 91.081, 1. 8. glasom, katerega je bilo 74 vojakov na sodni preiskavi usmrčenih ter je ta ukaz z imeni teh vojakov prebrati pri pehotnih polkih 100, 71, 28, 91, 102, 98, 21 in pri lovskem polku 7. Od teh vojakov je bilo 17 Čehov, pripadnikov češko-slovaških legij, ki so se borile proti Avstriji.

— **Celo skladišče tobaka** so zaplenili v Pragi pravniku Dušanu Sainu. V svojem stanovanju je imel nakupljene velikanske zaloge raznega tobaka, in sicer so dobili pri njem 50 bal cigaret, 10 kilogramov raznih drugih cigaret, 350 škatelj narejenih cigaret, 462 manjših zabojev cigaret, 95 kosov mila in 4290 kron denarja. Pri hišni preiskavi je ponudil policijskemu agentu 1000 kron podkupnine.

— **Šest voz moke** zaplenili. Praški »Večern« javlja, da so zaplenili te dni v Pragi šest voz moke, ki je prispela baje iz Tabora. Moka je bila pripeljana v Prago v velikih vozeh za pohištvo, izvira pa od nekega tovarnarja iz Tabora, ki jo je hotel v Pragi naprej prodati.

— **Nemčija brez tobaka.** Nemčija je svoje zaloge inozemskega tobaka popolnoma izčrpala. Z domačim prideikom utegne izhajati Nemčija le še do konca leta. Kljub vsem nadomestkom bo morala prebiti Nemčija do prihodnje tobačne žetve par mesecev brez tobaka. Tobačno karto z ozirom na slabe izkušnje v Avstriji ne namerava uvesti.

Zadnje vesti.

Italijanski letalci nad Ljubljano.

Zvišanje cene premoga.

Dunaj, 8. avgusta. Od poučene strani se poroča, da se bo cena premoga v Avstriji že v bližnjih dneh precej zvišala. Nova cena bo veljavna od 1. avgusta naprej.

Ogrski parlament.

Budimpešta, 8. avgusta. Zbornica je razpravljala glede vojaške preskrbe. Honvedski minister Szurmai je dejal, da je vsa zbornica edina v tem, da je zvi-

Šanje plač častnikom kakor tudi moštvo potrebno. V današnjih razmerah je zadovoljiva le preskrba in natura. To zadeva tudi orožništvo. Vlada je sklenila preskrbovati tudi zanaprej invalide s protezami, toda državna sredstva ne bodo mogla kriti vseh stroškov. Tudi vdovam padlih vojakov je treba omogočiti življenjski obstoj, vendar jih bo treba prisiliti, da bodo tudi same delale. Isto velja tudi za invalide iz vrst moštva.

Ogrska žetev in žitne cene

Budimpešta, 8. avgusta. Minister za ljudsko prehrano princ Windischgrätz je na vprašanje poslanca Fenyesa glede žitnih cen letošnje žetve in glede svobodnega prometa z bodočimi žitnimi preostanki, na današnji seji poslanske zbornice odgovoril, da je določitev žitnih cen v zvezi sedanjimi vzhodnoevropskimi tržišči. Ogrska ne razpolaga z večjimi preostanki, a če bo kaj žita preostalo, se bo preostanek moral uporabiti za svišanje krušne svote.

»Srbj vzdržite!«

Haag, 8. avgusta. Kakor na angleški narod, naslovil je povodom četrte obletnice vojne Lloyd George tudi na srbski narod brzojavno spomenico, s katero Srbe nujno poziva, naj vzdrže do dneva osvoboditve.

Debata o zvezi narodov.

Amsterdam, 8. avgusta. V nekem govoru je izjavil Lloyd George v spodnji zbornici tudi naslednje: **Dokler bodo imeli oni, ki so sklenili z Rusijo in Rumunijo mir pod znanimi pogoji, v rokah vodstvo lastne dežele, ne moremo skleniti miru. Treba je, da Nemce v tej vojni porazimo, ako se to ne zgodi in se ne ustanovi zveza narodov, bi rožljali na mirovni konferenci nemški meč pred vsakim sklepom.** Te besede angleškega ministrskega predstnika je zbornica živahno odobraval.

Lloyd George o vojnem položaju.

London, 8. avgusta. V poslanski zbornici je danes ministrski predsednik Lloyd George podal izjavo o vojnem položaju ter dejal: Pred štirimi leti se je britanska država odločila, da v to največjo svetovno vojno poseže z vso svojo močjo, ne morebiti zaradi tega, ker bi sovražnik hotel napasti angleško tla, marveč zaradi tega, ker je Nemčija kršila mednarodno pravo. Lloyd George je opozarjal na uspešno delovanje angleške mornarice. Če bi bili alijanci na morju poraženi, bi bila vojna končana. Dokler mornarica ni poražena, Nemčija ne more triumfirati. Ko se je vojna pričela, je naša mornarica razpolagala s prostorom dveh in pol milijona ton; sedaj razpolaga z osmimi milijoni ton. Naša mornarica je obkolila Nemčijo, uničila je najmanj 150 podvodnih čolnov. V zadnjih dveh letih je Nemčija dvakrat poskusila izsiliti odločitev, enkrat na morju, enkrat na kopnem. Poskušali so ofenzivo na kopnem, ker se je ofenziva na morju ponesrečila. Lloyd George je omenjal tudi veliko število čet, ki so jih Anglija, Indija in dominijoni postavili na bojišče. O sedanjem vojaškem položaju je izjavil Lloyd George: Sovražnik je nameraval, izsiliti še letos odločitev, predno bi mogle prispeti na pomoč ameriške čete. Naše izgube so bile znatne, a v 14 dneh smo poslali čez Kanal novih 268.000 mož na bojišče, v prvem mesecu po nemški ofenzivi pa 355.000 mož. Nadomestili smo vse izgubljene topove, pomnožili število strojnih pušk. Po 1. maju so Nemci napadli Francoze. Dosegli so lepe pričetne uspehe, a general Foch jih ni le ustavil, temveč v sijajni protiofenzivi pognal daleč nazaj. Nevarnost še ni odvrnjena, a le kak optimist v nemškem generalnem štabu še more upati, da bi se Ludendorffov načrt mogel uresničiti in izsiliti še letos odločitev. Uspeh alijancev je bil mogoč, ker smo naše izgube zamogli v najkrajšem času nadomestiti, ker so Amerikanci prispeli v nepričakovano kratkem času in ker se je zagotovilo gotovo poveljstvo. Od onega trenutka, ko je general Foch stopil na čelo alijanih armad, se je obrnila vojna sreča nam v korist. Nobenega povoda nimamo, da bi se vmešavali v razmere Rusije. Ne smemo pa se obotavljati, da priskočimo ruskemu ljudstvu po možnosti na pomoč, da mu pomoremo do svobode. Čeho-Slovaki so želeli zapustiti Rusijo, boriti se na zapadni fronti skupno z alijanci, mi pa smo jim želeli pomagati. O mirovnem vprašanju je izjavil minister: Jaz verujem v zvezo narodov, a uspeh je odvisen od razmer, v katerih se bo oživotvorila. Biti mora močna dovolj, da izsili pravično odločitev. Kadar pokažemo sovražniku, da taka moč res obstoji, potem se bo približal mirovni akciji, prej pa ne. Lloyd George je končal z besedami: Ne moremo skleniti miru, dokler oni, ki so naložili Rusiji in Rumuniji sramotne pogoje, odločilno vplivajo na razmere na vzhodu. **Nemčijo moramo v tej vojni poraziti; če se to ne zgodi in se ustvari zveza narodov, bo Nemčija pred vsakim sklepom vrgla svoj meč na mizo posvetovalne dvorane.** — Zbornica je ministrovim izvajanjem živahno pri-trjevala.

Angleški delavci za mir.

London, 8. avgusta. »Morning Post« poroča, da je zveza angleških delavcev pova-

bila lorda Landsdowna, naj bi govoril na javnem shodu o sporazumnem miru, kakor ga on zagovarja.

Japonska mobilizacija.

Ženeva, 8. avgusta. Pariškemu »Heraldu« se iz Newyorka brzojavno poroča, da se japonska mobilizacija omejuje za sedaj na vpoklic treh rezervnih letnikov. Japonski parlament je sklican na dan 28. avgusta.

Vstaja v Tibetu.

Tokio, 8. avgusta. Iz Pekinga prihajajo poročila, da je v Tibetu izbruhnila velika vstaja proti Kitajski.

Shodi.

Vrhstavnbi delavci v Ljubljani pozor! Dne 18. avgusta 1918 se bo vršil v Ljubljani, v dvorani hotela »Ilirija«, Kolodvorska ulica števil. ob pol 3. popoldan shod vrhstavnih delavcev državne in južne železnice.

Celje. V nedeljo, dne 11. t. m. ob 4. popoldne se vrši v gostilni F. Plevčak v Gaberjah shod kovinarjev, na katerem poročata sodruga Tuler iz Gradca in Petejan iz Ljubljane.

Aprovizacija.

Gg. načelniki krušnih komisij se vabijo, da se zanesljivo udeležijo seje, ki se vrši v soboto, dne 10. avgusta ob 5. uri v mestni posvetovalnici.

Prodajalci moke se vabijo, da se zglase v torek, dne 13. t. m. ob 9. uri v mestni posvetovalnici radi nakazila blaga, ki se bodo oddajala na izkaznice za moko.

Oddaja mesa. Jutri v soboto, dne 10. t. m. se bo oddajalo za vso Ljubljano po 15 dkg mesa.

Meso na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejejo goveje meso po nižji ceni v soboto, dne 10. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: Od 1 do

pol 2 števil. 1 do 200, od pol 2 do 2 števil. 201 do 400, od 2 do pol 3 števil. 401 do 600, od pol 3 do 3 števil. 601 do 800, od 3 do pol 4 števil. 801 do 1000, od pol 4 do 4 števil. 1001 do 1200, od 4 do pol 5 števil. 1201 do 1400, od pol 5 do 5 števil. 1401 do 1600, od 5 do pol 6 števil. 1601 do 1800, od pol 6 do 6 števil. 1801 do 2000, od 6 do pol 7 števil. 2001 do 2200, od pol 7 do 7 števil. 2201 do konca.

Vodmat — Sodna ulica — Krakovo Trnovo. V prodajalni Konzumnega društva za Ljubljano in okolico v SP. ŠISKI naj se v **SOBOTO, 10. AVGUSTA, OD 2. DO 6. URE POPOLDNE** oglasijo imetelji naslednjih števil: »A« skupine za cenejšo blago: 840, 11.403, 942, 587, 826, 1440, 2877, 2802, 9937, 8542, 7038, 7971, 8983, 9339, 9327, 9381, 9012, 10.788, 12.174, 14.694, 14.370, 14.858, 13.012 — 2447, 1488, 9718, 9490, 3868, 1512, 10.819, 7152, 14.090, 13.764, 12.797, 14.743, 15.359 — 4171, 6296, 500, 8437, 6847, 10.667, 9620, 11.181, 11.168, 14.311, 11.439. — Vsak naj prinese s seboj izkaznice in primerno svoto denarja.

Razno.

Če Kako je s tobakom v Bolgariji. Bolgarsko finančno ministrstvo je bilo primorano javno nabiti cene tobaka in cigaret, ker vlada strahovito navijanje cen tobaka. Ministrstvo poziva kadilce, naj plačujejo tobak po določenih cenah in naznanijo vsak poskus navijanja takoj redarju, vojaški patrulji ali najbližjemu političnemu uradu. Vsak navijalec bo strogo kaznovan.

* Meter sukanca nad 10 vinarjev. V Budimpešti so aretirali Žida Morica Proisacha, ki je zahteval za 432 metrov sukanca 44 kron, to je za meter nad 10 vinarjev.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petelan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Delavske zadruga za Trst, Istrijo in Furlanijo,

vpisana zadruga z omejeno zavezo.

XIV. poslovno leto. Od 1. julija 1917 do 30. junija 1918.

Mesečni izkaz:

Poslovno leto	1917—1918	1916—1917	Napredek
Julij	790.627'05	617.700'78	172.926'27
Avgust	1.008.000'20	673.839'36	334.160'84
September	952.558'54	626.988'91	325.569'63
Oktober	981.091'25	683.039'21	298.052'04
November	833.810'09	714.314'29	119.003'80
December	1.049.368'69	775.963'69	273.405'27
Januar	933.347'22	670.567'01	262.780'21
Februar	922.653'39	728.819'72	248.823'67
Marec	1.189.773'81	790.163'18	399.610'63
Aprila	1.187.571'68	919.870'93	267.700'75
Maj	1.249.085'91	917.450'76	331.633'15
Juni	1.232.105'41	878.787'64	353.397'77
Skupaj	12.384.571'51	8.967.505'48	3.417.066'03

Hranilni oddelek:

Stanje vlog 30. junija 1918	K 1.525.776'51
Stanje vlog 30. junija 1917	977.019'61
Napredek v 12. mesecih	K 548.756'93

Gibanje članov:

Vpisanih članov do 30. junija 1918	14.507.
Vpisanih članov do 30. junija 1917	14.274.
Napredek v sedmih mesecih	233.

Na bolniški in posmrtninski podpori se je izplačalo od 1. julija do 30. junija 1918 K 27.447'50
Na dividendah za poslovna leta 1914—1915 in 1915—1916 tekom istega časa „ 1.535'10

Inkaso skladišča oblačil:

(Že obsežen v izkazu razpečanega blaga.)

Oddelek oblačil	K 183.272'53
Oddelek manufaktur	421.679'68
Oddelek obuval	146.457'03
Oddelek pokrival	45.921'09
Skupaj	K 797.330'33

V tem izkazu je naveden le inkaso 26 zadružnih skladišč, ker se je ostalih 10 začasno zaprlo. Zaprta so: eno skladišče v Pulju (drugo posluje še), ter 7 skladišč v goriškem vojnem ozemlju, Od 7 mesnic so zaprte 4.

V Trstu, 30. junija 1918.

Vodstvo.